VYBRANÁ OPATŘENÍ

Z lesa teče voda a bahno

Opatření, která jste si vybrali na webu prokrajinu.eu. Aktuální znění najdete na webu: prokrajinu.eu/problemy/z-lesa-tece-voda-a-bahno.

Než začnete

- Po dešti projděte okraj lesa a zakreslete do mapy, odkud voda a bahno stékají.
- Zjistěte, kdo les vlastní a kdo v něm hospodaří.
- Zeptejte se místních, kdy a kde se po těžbě začalo stékání zhoršovat.

Středně náročná opatření

Domluvte se s vlastníky pozemků

Domluvte s vlastníkem lesa a těžební firmou, že nebudou jezdit těžkou technikou za mokra, svedou vodu z cest do lesa a po těžbě cesty opraví. Pokud těžební technika jezdí po obecní cestě, může obec její užívání podmínit dohodou o opravě. Obec zde jen vyjednává. Obraťte se na vlastníka lesa, místní lesní správu Lesů ČR a těžební firmu. Opravu cesty hradí ten, kdo ji poškodil (podle dohody).

Jak postupovat

1. **Zjistěte, komu pozemky patří a kdo je obdělává.**

   Vlastníky najdete v **katastru nemovitostí** (nahlizenidokn.cuzk.gov.cz). Kdo na pozemku hospodaří, ukáže **veřejný registr půdy LPIS** (mze.gov.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis).

2. **Pozvěte vlastníky na místo a řekněte jednou větou, co potřebujete.**

   Třeba průchod přes pozemek, společný zásah proti invazním rostlinám, opatření proti splachu půdy nebo pozemky kolem potoka. Mapa a fotky pomůžou mluvit o konkrétní věci.

   Článek na konci dokumentu: Jak se domluvit s vlastníky a zemědělci na opatření v krajině

3. **Vyberte formu dohody.**

   Vlastník může obci pozemek půjčit nebo s ní uzavřít smlouvu o spolupráci. Obec může pozemek také odkoupit nebo vyměnit za jiný.

4. **Dohodu zapište písemně**

   s vlastníkem i s tím, kdo pozemek užívá (nájemce, pachtýř). Napište, co se změní, kdo to zaplatí a kdo bude pozemek udržovat.

5. **Když se nedomluvíte,**
   zvažte pozemkové úpravy. O ně můžete požádat Státní pozemkový úřad (**spu.gov.cz/pozemkove-upravy**).

Kde získat financování: Podle dohody mezi obcí a vlastníky.

Nástroj: Písemná dohoda s vlastníky a uživateli pozemků.

Rádi vám poradíme

Nevíte si rady, které opatření vybrat nebo jak začít? Ozvěte se, probereme to s vámi.

Eva Semančíková
Hlavní koordinátorka projektu
E-mail: eva.semancikova@vuk.gov.cz
Telefon: +420 776 575 542

PŘÍLOHA

Články k opatřením

Texty článků, na které opatření odkazují. Aktuální znění najdete na webu.

Jak se domluvit s vlastníky a zemědělci na opatření v krajině

Na webu: prokrajinu.eu/clanky/jak-se-domluvit-s-vlastniky-a-zemedelci

Co říct vlastníkům a zemědělcům, na čem se domluvit a co jim obec nabídne.
Většina opatření v krajině se bez spolupráce s vlastníky pozemků neobejde. Jednejte s nimi hned na začátku, ať nic neplánujete na pozemku, který možná nezískáte.

Jak je oslovit

Nejdříve zjistěte, komu pozemek patří. Vlastníky najdete v **katastru nemovitostí** (nahlizenidokn.cuzk.gov.cz). Zeptejte se vlastníka, kdo pozemek obdělává. Když pozemek patří obci a nemá ho pronajatý zemědělec, můžete s opatřením začít sami. Na cizím nebo pronajatém pozemku se bez dohody neobejdete: domluvte se s vlastníkem i se zemědělcem, který může mít vlastní podmínky.

Pozvěte vlastníka i toho, kdo pozemek obdělává, osobně na místo. Vezměte s sebou mapu a návrh opatření: ukážete na nich, co přesně a kde chcete udělat.

Na čem se s nimi zkuste domluvit

- co se na pozemku změní
- kdo to zřídí a zaplatí
- kdo to bude udržovat (seč, odstraňování náletů, péče o stromy)
- jak obec pozemek získá nebo bude užívat: odkup, výměna, nebo dohoda o užívání

Čím je můžete zkusit přesvědčit

- Nabídněte, že údržbu i náklady převezme obec. Vlastníci se často bojí starostí a nákladů. Když údržbu převezmete, bývají ochotnější.
- Navrhněte vlastníkům odkup nebo výměnu pozemku.
- Vysvětlete zemědělci, že opatření proti splachu zachytí vodu i bahno, a jeho pole tak neztrácí ornici.

- Doporučte zemědělci, aby nechal mez na orné půdě zapsat do LPIS jako krajinný prvek. Při žádosti o celofaremní ekoplatbu může každých 100 m² meze započítat jako 150 m² neprodukční plochy a při splnění podmínek může žádat i o příspěvek na její údržbu. Výhodu vysvětlete také vlastníkovi pole: v daňovém přiznání může uplatnit osvobození od daně z pozemků za skutečnou výměru meze.
- Připomeňte zemědělci, že opakovaná eroze na stejném poli pro něj znamená přísnější plánování hospodaření a kontroly (**příručka SPÚ** (spu.gov.cz/frontend/webroot/uploads/files/2026/07/prirucka-jak_postupovat_po_erozi26118.pdf)).

Zatravnění: podpora, směs a cena

Zemědělec může zatravnění údolnice nebo dráhy odtoku přihlásit do dotace AEKO (titul Zatravňování drah soustředěného odtoku). Musí mít dráhu odtoku vymezenou v LPIS a použít předepsanou osevní směs (**katalog DivLand** (katalog.divland.cz/measure/30)).

Zatravněný pás je obvykle 6 až 20 m široký. Zemědělec ho seče 1 až 2× ročně, nebo ho nechá spásat. Vyberte regionální směs: levné komerční směsi mohou obsahovat invazní druhy. V chráněném území se zeptejte orgánu ochrany přírody, jakou směs schválí.

Zatravnění stojí zhruba 40 000 až 60 000 Kč na hektar (katalog DivLand, orientační).

Když zemědělec podmínky nepřijme

Příručka pro starosty (prokrajinu.eu/planovani-krajiny#prirucka) radí: pokud zemědělec na obecním poli hospodaří tak, že z něj do obce teče voda a bahno, změňte s ním smlouvu, nebo mu pohrozte výpovědí.

Podívejte se, jak v **Hustopečích** (adapterraawards.cz/databaze/2022/biokoridory-biocentra-hustopece) připravili pozemky pro výsadbu biokoridorů a biocenter. Jde o příklad dobré praxe z katalogu soutěže Adapterra Awards. Nejtěžším krokem pro město bylo ukončit před výsadbou pachtovní smlouvy se zemědělci. S jedním z nich se město dohodlo na výměně pozemku za jiný.

Počítejte s tím, že výpovědí přijdete o pachtovné, tedy o příjem obce.

Když se nedomluvíte

Zvažte komplexní pozemkovou úpravu v celém katastru obce. Požádat o ni můžete **Státní pozemkový úřad** (spu.gov.cz/pozemkove-upravy). Úprava nově uspořádá pozemky a cesty a navrhne i opatření proti erozi. Co od úpravy chtít, radí článek **Co chtít do plánu společných zařízení při pozemkových úpravách** (prokrajinu.eu/clanky/co-chtit-do-planu-spolecnych-zarizeni).